

ÖZET: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığında geçen hizmet sürelerinin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68/B maddesi kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği hk. (15.07.2016-4220)

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığında geçen hizmet sürelerinin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68/B maddesi kapsamında yapılacak olan hizmet süresi hesaplamasında ne şekilde değerlendirilmesi gerektiği hususunda görüş talep eden ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) bendinde; *"Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı ile Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı hariç, sınıfların 1, 2, 3 ve 4 üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki usule göre daha aşağıdaki derecelerden atama yapılabilir.*

Ancak, bu şekilde bir atamanın yapılabilmesi için ilgilinin;

a) 1 inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az 12 yıl,

b) 1 inci ve 2 nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300'den az olanlar için en az 10 yıl,

c) 3 üncü ve 4 üncü dereceli kadrolar için en az 8 yıl,

hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır. Dört yıldan az süreli yükseköğrenim görenler için bu sürelere iki yıl ilave edilir. Bu sürelerin hesabında; 8/6/1984 tarihli ve 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi kapsamına dâhil kurumlarda fiilen çalışılan süreler ile Yasama Organı Üyeliğinde, belediye başkanlığında, belediye ve il genel meclisi üyeliğinde, kanunlarla kurulan fonlarda, muvazzaf askerlikte, okul devresi dâhil yedek subaylıkta ve uluslararası kuruluşlarda geçen sürelerin tamamı ile yükseköğrenim gördükten sonra özel kurumlarda veya serbest olarak çalıştıkları sürenin; Başbakanlık ve bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşlarının müsteşar ve müsteşar yardımcıları ile en üst yönetici konumundaki genel müdür ve başkan kadrolarına atanacaklar için tamamı, diğer kadrolara atanacaklar için altı yılı geçmemek üzere dörtte üçü dikkate alınır..." hükmü bulunmaktadır.

Diğer taraftan, 217 sayılı Devlet Personel Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin "Kapsam" başlıklı 2 nci maddesinde, *"Bu Kanun Hükmünde Kararname kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşları şunlardır:*

a) Genel bütçeye dahil dairelerle, katma bütçeli idareler ve bunlara bağlı kuruluşlar,

b) İl Özel İdareleri ve belediyeler, bunların birlikleri ve bunlara bağlı iktisadi müesseseler, işletmeler,

c) İktisadi devlet teşekkülleri, kamu iktisadi kuruluşları ve bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları ve iştirakleri,

d) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları dışında kalan ve kamu fonu kullanan, özel kanunlarla veya bunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulan kamu kuruluşları ve bu nitelikteki bankalar ve bunların en az sermayesinin yarısından fazlasına iştirak suretiyle kurdukları müessese, ortaklık ve iştirakler,

e) Döner sermayeli kuruluşlar ile özel kanunlarla kurulan fonlar ve kefalet sandıkları..." hükmü yer almaktadır.

Öte yandan, 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu incelendiğinde, adı geçen Bankanın Türkiye'de banknot ihracı imtiyazına münhasıran sahip ve bu Kanunda yazılı görev ve yetkileri haiz olmak üzere *"Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası"* unvanı altında bir anonim şirket olarak kurulduğu, temel amacının fiyat istikrarının sağlanması olduğu, para politikasının uygulanmasında tek yetkili ve sorumlu konumunda bulunduğu, Hükümetin mali ve ekonomik müşaviri, mali ajanı ve haznedarı olduğu anlaşılmaktadır.

Aynı Kanunda Bankanın Hükümetle ilişkisinin Başbakan aracılığı ile sağlanacağı, Bankanın Esas Mukavelesinin (Ana Statüsünün), Genel Kurulun tasvibi ve Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe gireceği, Esas Mukavelede yapılacak değişikliklerin de bu hükme tabi olduğu, Banka sermayesinin Hükümetin tasvibiyle artırılacağı, Hazineye ait olan sermayenin payının yüzde ellibirden aşağı düşmeyeceği, Bankanın sermayesi, ihtiyaç akçesi, (A) sınıfı hisselerine isabet eden kar ile ithal edeceği külçe veya meskük altınların; Banknot Matbaası ve tesisatı için yapılacak ithalatın her türlü vergi, resim ve harçtan muaf bulunduğu, Bankanın, Banka işlemlerine mütaallik bütün kağıtlar, ilanlar ve saire dolayısıyla kendisi tarafından ödenmesi gereken Damga Vergisi ile her türlü resim ve harçtan da muaf tutulduğu, Bankanın her türlü evrak, kayıt, defter ve senetleriyle bunlara dayanan hesap özetlerinin resmi belge sayılacağı, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 414 üncü maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi ve 428 inci maddesinin Banka hakkında uygulanmayacağı hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Yine aynı Kanunda, Banka Meclisi üyelerinin aylıkları ve tazminatları ile Banka Başkan (Governör) ve Başkan (Governör) Yardımcılarının aylık ücretleriyle temsil ödeneklerinin Bakanlar Kurulunca tespit edileceği, Başkanın (Governörün) Bakanlar Kurulu kararı, Başkan (Governör) Yardımcılarının müşterek kararlar beş yıllık bir dönem için atanacağı, Başkan (Governör) ile Banka Meclisi arasında mutabakat hasıl olmadığı takdirde, Başbakanın hakemlik edeceği belirtilmiştir.

3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun "*Kapsam*" başlıklı 2 nci maddesinin son fıkrasında, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının "*Kamu İktisadi Teşebbüsü*" sayılmayacağı ve bu Bankanın denetlenmesinin, Anayasanın 162 nci maddesine göre milli bütçenin incelenmesi yoluyla yapılacağı vurgulanmıştır.

Bahsi geçen Bankanın hukuki varlık kazanma şekli, görev, yetki ve sorumluluklarının kapsam, nitelik ve özelliği, hiyerarşik konum ve durumu, denetlenmesi, sermaye yapısı ile Bankaya tanınan muafiyet ve istisnalar göz önünde bulundurulduğunda, belirtilen Bankanın özel hukuk tüzel kişisi gibi değerlendirilmesinin mümkün olamayacağı anlaşılmaktadır.

Nitekim Danıştay Dava Daireleri Kurulunun 15/06/2006 tarihli ve 2005/1846 Esas, 2006/746 Karar No'lu Kararında da, yukarıda belirtilen hükümlere atıfta bulunularak "*Bankanın kamu kurumu olduğundan kuşku olmadığı*" açık bir şekilde ifade edilmiştir.

217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin "*Kapsam*" başlıklı 2 nci maddesinin (d) bendi ile yukarıda yer verilen hüküm, içtihat ve açıklamalar birlikte yorumlandığında, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığının bu Kanun Hükmünde Kararnamenin bahsedilen bendi kapsamında değerlendirilebileceği anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığının 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi kapsamına giren kurumlardan olması sebebiyle, söz konusu Bankada geçen hizmet sürelerinin tamamının 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68/B maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerektiği mütalaa edilmektedir.